

fladen i Stedet for at gaa til Bunds, han holder sig til de enkelte Mennesker, som han dog ikke kan røre, og rammer dem i Stedet for at bekæmpe selve den sociale Tilstand.

Maa jeg endelig her til sidst som et Eksempel til paa, hvor bornert det ærede Medlem i Virkeligheden ser paa Tingene, hvor mærkværdig begrænset hans sociale Horisont er trods de mange Ting, han kan se, nævne dette, at han et Sted i sin Tale sagde, at den socialpolitiske Tradition her i Landet skyldes Ludvig Bramsen. Al Respekt for — ja, jeg skal vel sige — den ærede 1ste Landstingsmand for 2den Kreds og hans Medvirken ved Ulykkesforsikringslovens og Fabriklovens Tilblivelse, men det er dog højst mærkværdigt, at en Mand, om hvem man mener, at han har studeret Socialøkonomi, Socialhistorie og Socialpolitik, kan sige, at den socialpolitiske Tradition skyldes denne enkelte Mand. Nej, den socialpolitiske Tradition er meget ældre. Den socialpolitiske Lovgivning her i Landet skyldes til syvende og sidst den danske Arbejderbevægelse, ikke en enkelt Mand hverken af Middelstanden eller af Overklassen. Uden den danske Arbejderbevægelse havde vi slet ikke haft nogen socialpolitisk Lovgivning her i Landet.

I Stedet for at gaa til Bunds i Tingene endte det ærede Medlem med at præke Moral. Han opstillede en køn lille Katekismus for Bankmænd, forretningsdrivende og Sagførere. Den var meget smuk, blot den blev fulgt i det daglige Liv, men jeg har en levende Fornemmelse af, at Bankmændene og de forretningsdrivende og Sagførerne smile ad denne lille kønne moralske Katekismus, som det ærede Medlem læste op. Det ærede Medlem anførte det engelske Ord „not measures but men“: det gælder ikke om Forholdsregler, men om Mænd. Men Menneskene ere i Hovedsagen netop, som de sociale Tilstande gøre dem, de ere, som Forholdene nødvendigvis skabe dem. Det er godt nok med Mænd, og vi ønske ogsaa Mænd, Personligheder, indenfor Arbejderbevægelsen, indenfor det politiske Liv, men vi hævde, at det, det først og fremmest kommer an paa, er Forholdsregler, taget i den Forstand: indgribende, dybtgaaende, omfattende sociale Reformere. Lad mig nævne et enkelt Eks-

empel: Ordensvæsenet. Det ærede Medlem kritiserede det godt og skarpt og var ikke bange for at nævne Personer. Nu vilde det være overmaade heldigt, om vi kunde naa saa vidt i offentlig Moral, at alle hæderlige Mænd afviste enhver Orden, enhver Dekoration. Men ikke en Gang det radikale Venstre er kommet saa vidt. Det sætter paa sit Program Ordens- og Titelvæsenets Afskaffelse, men dets enkelte Mænd modtage Ordener. Det vilde dog være meget naturligere og bedre og ganske anderledes indgribende, om man afskaffede Ordens- og Titelvæsenet. Saa kunde ingen tage imod Ordener og Titler, saa kunde det ikke demoralisere. Socialdemokratiet har stillet sig paa det Standpunkt, at vore Mænd overhovedet ikke modtage Ordener og Titler, og det vilde være ønskeligt, om andre gjorde ligesaa. Men ikke en Gang det radikale Venstre er som sagt kommet saa vidt, og i sit eget Parti vil det ærede Medlem neppe finde Mænd, der ville afvise lidt i Knaphullet eller bagpaa, naar den Tid maatte komme — jeg tror ikke en Gang, han selv vilde gøre det. Nej, lad os foretage den Reform at afskaffe Ordens- og Titelvæsenet, saa vilde Hr. Ryberg ikke være bleven Dannebrogsmænd, Hr. Herman Ebert vilde ikke være bleven Ridder og Hr. Grosserer Oscar Davidsen ikke Etatsraad, og en Alberti vilde ikke være bleven Gehejmekonferensraad.

Det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds udviklede sig i Slutningen af sin Tale til at blive, hvad han i det hele i det sidste Aars Tid, saa vidt jeg har fulgt ham, har haft en Tendens til, en — tilgiv mig, at jeg bruger Ordet — Jeronimus, til en Mand, der begynder at blive gammel og siger: I min Ungdom, i gamle Dage var alting bedre. Han holdt en køn Moralpræken. Jeg hørte en Gang i For sommeren en Tale af det ærede Medlem, som godt kunde være holdt af en Metodistprædikant, og han anførte selv i sin Tale forleden en engelsk Metodistprædikant. Men Prædikanter og Jeronimusser have vi haft, saa længe Verden har staaet, og Verden er ikke bleven bedre derved. (Birck: Verden bliver overhovedet ikke bedre.) Jo den gør, og det ærede Medlem skulde netop vove Springet fra det Bour-